

**KOOPERATİF VE ÜST KURULUŞLARIN GENEL
KURULLARINDA BULUNDURULACAK
TİCARET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİNİN
NİTELİK VE GÖREVLERİ
HAKKINDA TÜZÜK**

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 30.11.1973, No : 7/7522
Dayandığı Kanunun Tarihi : 24.4.1969, No : 1163
Yayımlandığı R.Gazetenin Tarihi : 10.12.1973, No : 14738
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5, Cildi: 13, S. 414

BİRİNCİ BÖLÜM

Kapsam ve Deyimler

Kapsam

Madde 1 – Kooperatiflerle, kooperatif birlikleri, bölge birlikleri, merkez birlikleri Türkiye Tütün Tarım Satış Kooperatifleri Genel Birliği ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Genel Kurullarında bulundurulacak Bakanlık temsilcisinin nitelik ve görevleri bu Tüzük'te gösterilmiştir.

Deyimler

Madde 2 – Bu Tüzük'te geçen üst kuruluş deyimini, 1 inci maddede sayılan kooperatiflerin üstündeki kuruluşları; Bakanlık deyimini, Ticaret Bakanlığını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bakanlık Temsilcisinin Nitelikleri ve Temsilci İstemi

Temsilcilerin nitelikleri

Madde 3 – Temsilcinin aşağıdaki niteliklere sahip olması gereklidir:

- a) Bakanlık merkez veya taşra teşkilatında memur olmak,
- b) En az lise mezunu olmak,
- c) Bakanlıkça kooperatifçilik konusunda düzenlenecek eğitime katılmış ve başarı sağlamış olmak.

Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte, Ticaret Bakanlığı Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü veya bölge ticaret müdürlükleri emrinde en az 5 yıl görev yapmış olanlar için yukarıda yazılı nitelikler aranmaz.

Bu maddede yazılı nitelikleri taşıyan temsilci görevlendirilemediği takdirde, atama, diğer Devlet memurları arasından yapılır.

Temsilci istemi

Madde 4 – Bakanlık temsilcisi, genel kurul toplantısından en az 10 gün önce, Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesi gereğince Bakanlığa gönderilecek toplantı çağrısı ilan örneği ile birlikte Bakanlıktan istenir.

Bölge ticaret müdürlüğü olan illerde, istem, bu müdürlüklere yapılır.

Bakanlık veya bölge ticaret müdürlüğü, uygun bir süre içerisinde, temsilciyi atar; gerekli mercilere, istemde bulunan kooperatife veya üst kuruluşa bildirir.

Ancak, usulüne uygun şekilde istemde bulunulduğu halde temsilci toplantıya gelmezse, durum, o yerin mülkiye amirine bildirilir ve temsilci onun tarafından atanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

*Kooperatifler Kanununa Göre Kurulmuş Kooperatiflerde ve Üst Kuruluşlarında Temsilcinin Görevleri**Genel kurul toplantısından önceki görevler*

Madde 5 – Bakanlık temsilcisi genel kurul toplantısından önce;

- a) Toplantı çağrısının Kooperatifler Kanunu ve anasözleşme hükümlerine uygun bulunup bulunmadığı,
- b) Toplantıya katılmaya hak kazanmış olan ortakları gösteren listenin, Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesine uygun şekilde düzenlenip düzenlenmediği, listenin ortaklar veya ortak temsilcileri tarafından imzalanıp imzalanmadığı, hazır olanların görebileceği bir yere asılıp asılmadığı,
- c) Anasözleşmede bir ortağı diğer bir ortağın temsil edebileceğine dair bir hükmün mevcut olup olmadığı, varsa, temsilcinin bu yetkisinin bulunup bulunmadığı,
- d) Ortaklar listesini asaleten veya temsilen imzalayan ortakların kimliklerini belirten ortaklık senedi veya cüzdanının imza sırasında ibraz edilip edilmediği,
- e) Grup temsilcilerinin usulüne uygun olarak seçilip seçilmedikleri,
- f) Kanun ve anasözleşme ile tespit olunan yükümlerini yerine getirmemesi nedeniyle yönetim kurulu tarafından genel kurula alınmamasına karar verilen ortakların ve genel kurul toplantı tarihinden en az 6 ay önce ortak olmayanların genel kurula katılacak ortakları gösteren listeye yazılıp yazılmadığı hususlarını incelemekle görevlidir.

Genel kurul toplantısındaki görevler

Madde 6 – Bakanlık temsilcisi genel kurulun açılışı ve devamı sırasında;

- a) Anasözleşmede açılışı yapmakla görevlendirilmiş bir kimse varsa görevi bunun yapıp yapmadığı, anasözleşmede böyle bir kimse gösterilememişse teamüle göre hareket edilip edilmediği,
- b) Toplantıya başlanabilmesi için anasözleşmede kayıtlı toplantı nisabının mevcut olup olmadığı ve yoklama yapılıp yapılmadığı,
- c) Başkan anasözleşme ile tayin olunmamışsa, başkanın, divan katiplerinin ve oy toplamakla görevlendirilecek ortakların usulüne uygun olarak seçilip seçilmediği,
- d) Gündemin Türk Ticaret Kanununun 369 uncu maddesine göre düzenlenip düzenlenmediği, görüşmelerin gündeme ve gündem sırasına göre yapılıp yapılmadığı,
- e) Yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli, hesap komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması hususlarının gündemde olmasa bile, ortaklar tarafından teklif edilmesi halinde, başkanlık divanınca gündeme konulup konulmadığı,
- f) Olağanüstü genel kurul toplantısında görüşmelerin genel kurulu toplantıya çağırılanlar düzenledikleri gündeme göre devam edip etmediği,
- g) Kanun ve anasözleşme ile saptanan yükümlerini yerine getirmemesi nedeniyle, yönetim kurulu tarafından genel kurula alınmamasına karar verilen ortakların ve toplantı tarihinden en az 6 ay önce ortak olmayanların genel kurula alınıp alınmadığı,
- h) Çağrıya ilişkin hükümlere uyulmadığı takdirde, bütün ortakların genel kurulda hazır bulunup bulunmadığı, bulunanlardan biri tarafından toplantıya itiraz edilip edilmediği ve kararlara ait tutanağın ortaklar veya ortakların oybirliği ile seçecekleri temsilcileri tarafından imzalanıp imzalanmadığı,
- ı) Anasözleşmede aksine hüküm olmadığı takdirde genel kurul kararlarında ve seçimlerde oyların yarıdan bir fazlasına itibar edilip edilmediği,
- j) Anasözleşmede daha fazla bir çoğunluk aranmamışsa, genel kurulun, kooperatifin dağılması, diğer bir kooperatifle birleşmesi ve anasözleşmenin değiştirilmesi kararlarında fiilen kullanılan oyların, mevcudun 2/3 ünün çoğunluğunu sağlayıp sağlamadığı,
- k) Anasözleşmede daha fazla bir çoğunluk aranmamışsa, ortağın şahsi sorumluluklarının ağırlaştırılması ve ek ödeme yükümlülüğü kararlarının, bütün ortakların 3/4 ünün rızası ile alınıp alınmadığı,
- l) Oyların mektupla bildirilmesi halinde, mektupların usulüne göre incelenip incelenmediği, bu hususla ilgili bir tutanak düzenlenip görevliler tarafından imzalanıp imzalanmadığı,

- m) Grup temsilcilerinin oylarını talimata uygun olarak kullanıp kullanmadıkları,
- n) Anasözleşmede açıklık olmadığı hallerde, genel kurulda seçim yapılmadan veya herhangi bir konu oya konmadan önce, oyların gizli veya açık verilmesi hususunun oylanıp oylanmadığı,
- o) Oylama gizli yapılıyorsa, her ortağa kooperatif mührü ile mühürlenmiş oy pusulası verilip verilmediği, ortağın ortak numarası, adı ve soyadı okunarak oyunu kullanmaya çağırılıp çağırılmadığı,
- p) Kullanılan oyların hazır bulunanların huzurunda tasnif edilip edilmediği,
- r) Genel kurul kararlarının kanuna, anasözleşmeye, anasözleşmede hüküm olmadığı takdirde, kanunun ihtiyari ve yorumlayıcı hükümlerine, ahlaka ve adaba ve iyi niyet esaslarına aykırı olup olmadığı hususlarını incelemekle görevlidir.

Genel kurul toplantısının bitiminden sonraki görevler

Madde 7 – Bakanlık temsilcisi genel kurul toplantısının bitiminden sonra;

- a) Toplantı görüşmelerine ilişkin tutanağın okunaklı bir şekilde yazılıp yazılmadığı,
- b) Önerge, tutanak ve sair belgelerin genel kurul dosyasına konulup konulmadığı,
- c) Toplantıya ilişkin tutanağın, genel kurul başkanı; varsa ikinci başkan ve katipler tarafından imzalanıp imzalanmadığı,
- d) Oy tasnif kuruluşuyla seçilmiş diğer kurulların görevlendirildikleri konularda tutanak düzenleyip düzenlemedikleri ve bunları imzalayıp imzalamadıkları hususlarını incelemekle görevlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

*Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Genel Kurullarında Bakanlık
Temsilcisinin Görevleri*

Kooperatif genel kurulundaki görevler

Madde 8 – Bakanlık temsilcisi, tarım satış kooperatifleri genel kurulunun açılışından önce, açılışında, devamı sırasında ve bitişinden sonra;

- a) Toplantı çağrısının Tarım Satış Kooperatifleri Anamukavenamesi hükümlerine uygun olarak yapıp yapılmadığı,
- b) Toplantıya katılacak ortakların veya temsilcilerinin, Tarım Satış Kooperatifleri Anamukavenamesinde yazılı niteliklere sahip olup olmadıkları,
- c) Diğer bir ortağı temsilen, ortaklar listesini imzalayan ortağın, yazılı yetkisinin bulunup bulunmadığı,

d) Tarım Satış Kooperatifleri Anamukavenamesine göre, ortaklıktan kesin olarak çıkanlarla çıkarılanlara ortaklar listesinde yer verilip verilmediği,

e) Bakanlığın, tarım satış kooperatifinin kuruluşunu onaylamasından sonra, kuruluş genel kurulunun anamukavenameyi imzalayanlardan biri tarafından toplantıya çağırılıp çağırılmadığı,

f) Ortakların 1/10 unun genel kurul toplantısından en az 5 gün önce, gündeme bir madde eklenmesi dileği ile yaptıkları başvurmanın yerine getirilip getirilmediği,

g) Toplantının yönetim kurulu başkanı, yoksa kooperatif müdürü tarafından açılıp açılmadığı,

h) Toplantı ve karar nisabında, Tarım Satış Kooperatifleri Anamukavenamesinde yazılı hükümlere uyulup uyulmadığı,

i) Gündemin Türk Ticaret Kanununun 369 uncu maddesinde yazılı hususları ihtiva edip etmediği, görüşmelerin gündeme ve gündem sırasına göre yapılıp yapılmadığı, varsa, ortaklıktan çıkarılacaklara ilişkin maddenin, sırasına konulup konulmadığı,

j) Seçim yapılmadan ve herhangi bir konu oya konmadan önce, oyların gizli veya açık verilmesi hususunun oylanıp oylanmadığı,

k) Kararların ve toplantıda bulunan ortakların adları ile ortaklık numaralarının, sayfaları numaralanmış deftere geçirilip altının genel kurul başkanı ve başkanlık divanı katiplerince imzalanıp imzalanmadığı,

l) Bu Tüzüğün 5 inci maddesinin b ve d; 6 ncı maddesinin g.o.p ve 7 nci maddesinin a.b.d fıkraları hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı,

m) Kararların Kooperatifler Kanunu ile Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa, Tarım Satış Kooperatifi Anamukavenamesine, bunlarda hüküm bulunmadığı takdirde, genel kaidelere, ahlaka ve adaba ve iyi niyet esaslarına uygun olup olmadığı hususlarını incelemekle görevlidir.

Birlik genel kurulundaki görevler

Madde 9 – Bakanlık temsilcisi Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri genel kurullarının açılışından önce, açılışında, devamı sırasında ve bitişinden sonra;

a) Toplantı çağrısının Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Anamukavenamesi hükümlerine uygun olarak yapılıp yapılmadığı,

b) Genel Kurulu teşkil eden kooperatifler temsilcilerinin Birlik Anamukavenamesine göre seçilip seçilmediği, seçilenlerin, tarım satış kooperatifleri üyelerinde aranan nitelikleri haiz olup olmadığı,

c) Toplantıya katılmaya hak kazanmış olan ortak kooperatifler temsilcilerini gösteren listenin, Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesinde kayıtlı olduğu şekilde düzenlenip düzenlenmediği, hazır bulunanların görebileceği bir yere asılıp asılmadığı, listenin ortak kooperatif temsilcileri tarafından imzalanıp imzalanmadığı,

d) Ortaklar listesini imzalayan ortak kooperatifler temsilcilerinin, temsilci belgelerini ibraz edip etmedikleri, temsilci belgelerindeki imza veya mührün temsilciyi seçen kooperatife ait olup olmadığı,

e) Bakanlığın, birliğin kuruluşunu onaylamasından sonra, kuruluş genel kurulunun ortak kooperatiflerden biri tarafından 10 gün içerisinde toplantıya çağırılıp çağırılmadığı,

f) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının açılış ve karar nisabında, Birlik Anamukavelesi hükümlerine uyulup uyulmadığı,

g) Karar ve toplantıda temsil edilmiş olan ortak kooperatifler temsilcilerinin adlarının deftere geçirilip, altının genel kurul başkanı ve divan katipleri tarafından imzalanıp imzalanmadığı,

h) Tüzüğün 6 ncı maddesinin, d, f, o, p fıkralarıyla 7 nci maddesinin a, b ve d fıkraları hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı,

i) Kararların kooperatifler Kanunu ile Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa, Birlik Anamukavelenamesine, bunlarda hüküm bulunmadığı takdirde genel kaidelere, ahlaka, adaba ve iyi niyet esaslarına aykırı olup olmadığı hususlarını incelemekle görevlidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bakanlık Temsilcisinin Diğer Görevleri

Genel Kurul kararlarına ilişkin tutanakların ve ortaklar listesinin imza lanması

Madde 10 – Temsilci, kararlara ilişkin tutanaklar ile toplantıya katılanların listesini imzalamakla yükümlüdür. Temsilci, herhangi bir itiraz ileri sürerek, tutanakları imzalamaktan kaçınmaz ve toplantı sona ermeden genel kurulu terkedemez.

Temsilcinin görüşünü belirtmesi, Bakanlığa bilgi vermesi

Madde 11 – Temsilci, kanun ve ana sözleşmeye aykırı olarak alınan kararlar hakkındaki görüşünü, görüşmelere ilişkin tutanakta belirtir ve genel kurulun bitiminde, ayrıca, toplantının kanun ve anasözleşme hükümlerine göre yürütülüp yürütülmediği yolundaki görüşünü Bakanlığa bildirir.

Açıklama yapma yükümlülüğü

Madde 12 – Temsilci, genel kurullarda toplantıyla ilgili olarak kendisine sorulan hususları cevaplandırır ve toplantının kanun ve anasözleşme gereğince yürütülmesini sağlamak için gerekli açıklamaları yapar.

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Kooperatif yöneticilerinin ve memurlarının yükümlülüğü

Madde 13 – Kooperatifi yönetmeye ve temsile yetkili olanlarla diğer memurları, Bakanlık temsilcisinin kanunda ve bu Tüzükte yazılı görevlerini gereği gibi yapabilmesi için her türlü yardım ve kolaylığı göstermek ve temsilcinin görevi ile ilgili olarak isteyeceği belge, defter ve diğer kayıtları derhal ibraz etmekle yükümlüdürler.

Yürürlük

Madde 14 – 24.4.1969 günlü ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 87 nci maddesine dayanılarak hazırlanmış ve Danıştayca incelenmiş olan bu Tüzük hükümleri Resmi Gazete ile yayımı gününde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15 – Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.